

YAPI KANUNU TASARISI TASLAĞI ÜZERİNE TMMOB-JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

Genel Değerlendirme

29-30 Eylül ve 01.Ekim-2004 tarihlerinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca düzenlenen ve İstanbul'da toplanan Deprem Şurasının 2. oturumunda mevzuat olgusu tartışılmıştır. Bu tartışmaların ana çerçevesini "Mevzuat Komisyon Raporu " oluşturmuştur.

Mevzuat Komisyonu tarafından önerilen sistem; " imar kanununun ikiye bölünerek İmar Kanunu ve Yapı Kanunu adıyla iki yeni yasanın üretilmesi ve Afet Kanunu'nun yeni bir anlayışla (afet zararlarının azaltılması) tümünden yeni baştan düzenlenmesi " üzerine kurulmuştur. Bu modelde "yapıların türlerine göre tasarım ilkelerinin yapı kanunu kapsamında" ele alınması savunulmakta ve Yapı Denetim Kanunu ve Uygulama Yönetmeliği, Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik, Isı Yalıtım Yönetmeliği, Yangın Yönetmeliği, Yapı Malzemeleri Yönetmeliği, Asansör Yönetmeliği vb birçok düzenlemenin Yapı Kanunu kapsamına alınması önerilmektedir.

Komisyon raporundaki mevzuat sisteminde; Yapı Kanununa dayalı hazırlanacak yönetmeliklerin "bina" ve "bina olmayan yapıları" bir bütün olarak kapsamı ve zemin etüt, mimari, betonarme ve tesisat (mimari-mühendislik) projeleri, yapım ve denetim vb süreçlerin yapı denetim şirketleri eliyle gerçekleştirilmesi ve sigortacılık hizmetleriyle desteklenmesi de gerekli görülmektedir.

Komisyon raporunda bu genel çerçeveye oturan YAPI KANUNU önerisi Şura Sonuç Bildirgesine" İmar Kanunu'nun şehircilik konularını kapsar şekilde yeniden düzenlenmesi ile yapılaşma konusunda ayrı bir Yapı Kanunu'nun hazırlanması hususu tartışmaya açılarak, oluşturulacak yeni Yapı Kanunu'nda, yapının teknik konuları, yapı malzemesi, yapı denetimi, şartnameler, mesleki konular ve yapıyı ilgilendiren diğer hususların bütüncül bir yaklaşımla ele alınması önemsenmelidir" şeklinde yansımıştır.

Deprem Şura'sınca çizilen çerçeveye bağlı kalınarak ve Ülkemizdeki yapılaşma sürecinin anayasası olması öngörülerek hazırlanan YAPI KANUNU'na yönelik olarak ele alınması gereken ilk olgu, özel yapı denetim şirketleri eliyle gerçekleştirilecek denetimdir. YAPI KANUNU'nu Yapı Denetim Kanunu, Büyükşehir Belediyesi, Belediyeler ve Mahalli İdareler Kanunları ile birlikte ele aldığımızda ister yapı, ister bina kategorisinde olsun her türlü inşaatla ait ihale, planlama, denetim vb. hizmetlerinin yerel birimlerin kontrolüne bırakılmasına ve kamusal alanın ticarileştirilmesine hizmet edecek bir düzenlemeler silsilesi ile karşı karşıya olduğumuz açıktır.

YAPI KANUNU Tasarısının, 15.maddesindeki "İlgili idare, isteğe bağlı olarak ihtisas gerektirecek konularda proje kontrollük hizmetini hizmet satın almak suretiyle yaptırabilir" ve 19.maddesindeki "Bakanlık özel hukuk gerçek ve tüzel kişilerince hazırlanan şartnamelere uygunluk onayı verir" yönündeki ifadeler bu yaklaşım güçlü ifadeleridir.

YAPI KANUNU Tasarısının üç temel noktaya dayandığı görülmektedir;(1.)Ülkedeki afet zararları yapı üretim sürecinden kaynaklanmaktadır, (2.) Yapı üretim sürecinin temel sorunu denetimdir, (3.) gerek afet gerekse imar hizmetleri kamusal alan dışında piyasa koşullarına bırakılmalıdır. Bu yaklaşıma göre, yapı üretim süreci, yapının projesinin hazırlanması ve temel kazısı ile başlamakta, inşasıyla devam etmektedir. Denetim olgusu da, bu noktadan itibaren devreye girmektedir. Ancak sağlıklı ve güvenli bir yapı üretim süreci, "ham arsa"dan "imar parseli"ne giden harita ve kadastro, arazi kullanım planlaması ve yer seçimi

aşamalarındaki karar ve uygulama süreçleriyle başlar. Zaten bu aşamaların gözardı edilmesi nedeniyle (değil midir ki), yapıları tehlikeli alanlarda risklerle karşı karşıya bırakan, kentsel alanlarımızı " içinde çıkılmaz risk havuzlarına çeviren".

Dolayısıyla, toplumun en temel ihtiyacı olan afet zararlarını azaltma sürecinde bütünlüklü bir yaklaşımın benimsenmesi ve önerilen yeni mevzuat sisteminin İmar, Afet ve Yapı Kanunu olarak tanımlanan üç ana parçası arasında kalıcı bir eşgüdümün sağlanması gereklidir. İşleyişte bu eşgüdümün hakim kılınamaması durumunda afet hizmetlerinin gerektirdiği bütünselliğin kaybolacağı ve yeni dağınıklıkların doğacağı açıktır. Yapı ile ilgili hükümlerin, makro ölçekten parsel bazına kadar afet tehlike araştırma sonuçları ve arazi kullanım planlama süreçleriyle, tehlike ve risk kavramlarıyla uyumlu olması, üç temel yasa arasında terminoloji ve uygulama birliğinin sağlanması gerekmektedir.

Bu açıdan bakıldığında bugün önümüzde duran ve aynı Bakanlıkça hazırlanan YAPI, AFET ve İMAR KANUN TASARILARI arasında ne eşgüdümün ne de birbirini beslemekten söz edemeyiz. Örneğin; taminler kısmındaki bina kavramı bile birbirinden farklı tanımlanmıştır.

Önemli ölçüde yapı stoğunun olduğu ülkemizde, yeni yapılar kadar mevcut yapıların, yapılanmış çevrenin, oluşturduğu riskler de özel bir öneme sahiptir. Özellikle tarihi yapılardaki risklerin azaltılması ayrı özellikler taşımaktadır. Uygulamadaki Deprem Mevzuatının genel olarak tekil yapı bazında güçlendirme işlemlerini öne çıkarttığı bilinmektedir. Oysa birçok ülkede tehlikeli yapıların yer aldığı alanlarda kentsel dönüşüm ilkeleri çerçevesinde uygulamalar geliştirildiği bilinmektedir. Yeni yasal düzenlemelerde, sahadaki jeolojik ve jeoteknik veriler çerçevesinde, hangi durumlarda tekil yapı bazında hangi durumlarda alansal bazda çözüm aranması gerektiğine ve tarihi yapılara yönelik izlenecek yöntemleri açık olarak belirtmesi gerekmektedir.

"Yapı hasarlarında %80 oranında etkili faktörün yapısal unsurlar" olduğuna dair görüşlerin ve afet güvenliliğini tek başına "yapı proje denetimine indirgeyen" anlayışlar çeşitli platformlarda dile getirilmiş ve belirli oranda YAPI KANUNU Tasarısına yansımış olsa da, zemin özelliklerinin ve jeolojik tehlikelerin araştırılmasına ve Jeoloji Mühendisliği hizmetleri sonucunda üretilen veri ve önerileri dikkate almayan bir YAPI KANUNU ve yapılaşma süreçlerinin afet riskleri karşısında beklenen performansı göstermesi beklenmemelidir.

Daha güvenli, daha sağlıklı ve yaşanabilir çevrede yaşamak her yurttaş için temel bir insan hakkıdır. Bu hakkın hayat hakkı bulabilmesi ve geliştirilebilmesi için imar, afet ve yapı mevzuatlarının dili ve kavramlarıyla birbiriyle uyumlu, uygulamada eşgüdümlü olarak kurgulanması gerektiğinin, bu süreçlerin ancak kamusal alanda yürütülebileceğinin vurgulanması uygun olacaktır.

YAPI KANUNU Tasarısının Jeoloji Mühendisliği hak, yetki ve sorumlulukları açısından da önemli eksiklikler ve çelişkiler taşıdığı görülmektedir. Öncelikle Tasarının bu haliyle yasalaşması durumunda Jeoloji Mühendisliği alanında hak kayıpları yaşanacağı, eğitimi ve pratik deneyimi ile farklı alanlarda derinleşmelerine karşın farklı meslek disiplinleri tarafından Jeoloji Mühendisliği yetkilerinin kullanması gibi karmaşık ve kabul edilemez bir durum yaratılacağı görülmektedir.

Deprem, kütle hareketleri (heyelan, kaya düşmesi, çığ, su baskını vb.), sıvılaşma, yer altı suyunun kazıya etkisi, şişme, oturma- farklı oturma vb. sorunları belirlemek ve önlemleri almak için öncelikle çalışma alanının jeolojik - mühendislik jeolojisi - hidrojeoloji - jeoteknik - tektonik/depremsellik verilere dayalı jeolojik-jeoteknik modelin oluşturulması gereklidir. Ancak bu jeolojik-jeoteknik model ile yapı özellikleri bir arada ele alındığı oranda araştırmalar amacına ulaşabilir. Jeoteknik etüt programı hazırlanırken yapı ve bileşenlerinin özellikleri ile yapı yerindeki jeolojik-jeoteknik sorunların bir arada dikkate alınmasını öngörülür. Dolayısıyla bir mühendislik yapısı projelendirilirken jeoloji bilimi verileri ve jeoloji mühendisinden bağımsız olarak yapılması söz konusu olamaz. Mühendislik yapılarının projelendirildiği kaya ve zeminler; jeolojik, jeomekanik özelliklerinden dolayı tanımlanır ve sınıflandırılırlar. Her cins kaya ve zemin bir "jeolojik birim"dir.

JEOLOJİ MÜHENDİSİ; jeoloji biliminin veri, teknik ve ilkelerini her türlü mühendislik kullanıma sunmak üzere eğitim almış, proje alanının 4 boyutlu (x-y-z-t) jeolojik, mühendislik jeolojisi, hidrojeolojik ve jeoteknik modelini hazırlayan kişidir. Eğitimi ve pratik bilgi ve deneyimi ile yer kabuğunu oluşturan malzemeyi tanımlamak, sorunları önceden belirlemek ve sorunlara karşı mühendislik çözümlerini geliştirmek konusunda yetki ve sorumluluk sahibidir. Bu gerçekliğe karşın Tasarının, "Proje Müellifi, Teknik Eleman, Kontrol Elemanı" vb tanımlarından; "Proje Müellifinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları" vb süreçlerinden, Jeoloji Mühendisliği dışlanmıştır. Bu dışlama sonucunda bugün yaygın olarak gereksinim duyulan parsel bazındaki jeolojik-jeoteknik etütler başta Danıştay kararları olmak üzere mevcut düzenlemelere aykırı bir şekilde farklı disiplinlerin yetki alanına bırakılmaktadır.

Tasarının 3üncü maddesi (Tanımlar) n) bendinde "Yapı Projesi: Bir yapının inşa edileceği araziye ait zemin etütleri, mimarî, statik ve tesisatları ile bunları tamamlayan her türlü proje, detay ve raporları" olarak tanımlanarak parsel bazındaki jeolojik-jeoteknik etütler (zemin etütleri), bir yapı projesi kategorisi olarak tanımlanmış ancak "Yapı Ruhsatına Esas Rapor ve Projelerin Onaylanması" başlıklı 14üncü ve "Proje Müellifinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları" başlıklı 21inci maddelerinde sadece "mimar, inşaat, makine ve elektrik mühendisleri" ifade edilmiştir.

Danıştay Altıncı Dairesi'nin 25.12.2001 tarihli (Esas No: 2000/ 4743- Karar No: 2001/6466); Danıştay Onüçüncü Dairesi'nin (Esas No : 2005/6317) 06.06.2005 tarihli kararlarında aynı ifadelere yer verilmiştir; "Sondajlar ve arazi çalışmaları, zemin/kaya mekaniği, lâboratuvar deneylerini kapsayan zemin-yapı etkileşiminin analizinde kullanılacak temel zemin, zemin profili ve zemini oluşturan birimlerin fiziksel ve mekanik özelliklerini konu alan çalışmaların jeoloji mühendislerince, zemin mekaniği, zemin dinamiği, zemin emniyet gerilmesi hesaplarının ise inşaat ve jeoloji mühendislerince ortaklaşa yapılması gerekmektedir." ifadesi ile uygulamaya konulmuştur.

Diğer yandan parsel bazındaki jeolojik-jeoteknik etütleri (zemin etütleri), statik projenin bir eki olmaktan kurtararak diğer tanımlı projeler gibi hak ettiği işlevi verebilmeye yönelik yaklaşım oldukça önemli bir gelişmedir. Bu yaklaşımın bir bütünsellik içinde her boyutuyla tasarıya taşınması gerekmektedir. Bu nedenle Tasarının "Tanımlar" bölümüne "Yapı Temel Zemini, Jeolojik-Jeoteknik Proje" kavramlarının eklenmesi, Bu kanun kapsamındaki işlevleri üstlenecek meslek disiplinleri arasında Jeoloji Mühendisliğinin yer alması uygun olacaktır. Ayrıca Tasarıda göz ardı edilen "Zemin" kavramı da ilgili bölümlere eklenerek bütünlüklü bir yapılaşma süreci oluşturulmalıdır.

YAPI KANUNU Tasarısının içerdiği düzenlemelerin TMMOB'nin adının yanlış yazılmasından başlamak üzere Odalarımız açısından da bazı eksiklikler taşıdığı görülmektedir. Odalarımızın mesleki denetim ve Büro Tescil süreçlerinin Tasarıya yansıtılması, mesleki sorumluluk sigortasında yüklenen "sigorta polisliği" görevinin iptal edilmesi uygun olacaktır.

Yukarıdaki değerlendirme çerçevesinde Odamızın ilgili komisyonunda belirlenen öneriler aşağıdaki orijinal Tasarı metninin üzerine; ilave edilmesi yönündekiler kırmızı karakterde ve altı çizili olarak, çıkartılması yönündekiler ise kırmızı karakterde ve üstü çizili (abc) olarak işlenmiştir.

YAPI KANUNU TASARISI TASLAĞI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar, Genel Esaslar

Amaç

Madde 1- Bu Kanunun amacı; yapıların (doğa ile uyumlu) zeminin jeolojik ve jeoteknik özelliklerine önem veren , yapı bilimine, teknik, sanat, sağlık, güvenlik ve estetik kurallarına, mevcut tarihi ve kültürel dokuya uygun yapılmasına ve bu esaslar dahilinde her türlü yerleşimlerde yapılaşmanın sağlanmasına, yapı sürecine katılan tarafların yükümlülüklerinin ve sorumluluklarının belirlenmesine, afet zararlarına mukavemet edebilen dayanıklı yapı stoğuna sahip, güvenilir, sağlıklı yaşam çevrelerinin oluşmasına, yapı güvenliği ve yapı standartlarına temel unsur teşkil edecek ve plansız, kontrolsüz, kalitesiz yapılaşmayı engelleyecek usûl ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Kanun, her türlü yerleşimlerde her çeşit yapının bu kanuna uygun inşa edilmesine ilişkin iş ve yöntemlerin belirlenmesi, planlanması, projelendirilmesi ve gerçekleşmesine yönelik süreç, örgütlenme, yapım, denetim, yükümlülüklerin ve sorumlulukların belirlenmesi ile kullanımına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Özel ihtisas gerektiren ve bina niteliğinde olmayan askerî yapılar, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, altyapı, boru iletim hattı, haberleşme ve nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma, dekupaj gibi her türlü inşaat işleri ile benzeri yapım işleri özel hükümlerine tabî olup, bu kanun kapsamı dışındadır.

Tanımlar

Madde 3- Bu Kanun'da geçen;

a) Bakanlık: Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nı,

b) İlgili İdare: Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki yapı ve uygulamalar için Büyükşehir belediyeleri ile diğer belediyeleri, bu alanlar dışında kalan alanlarda Valilikleri ve yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni vermeye yetkili diğer idareleri,

c) İlgili Mevzuat: İmar Kanunu ve bu Kanun ve bu Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelikler ile yapı malzemeleri ve yapı denetimine ilişkin olanlar da dahil olmak üzere, yerleşme ve yapılaşma ile ilgili uygulamaları belirleyen kanun, tüzük, yönetmelik, tebliğ, standart, her ölçekte imar planı, plan notu, sözleşme, teknik şartname, format, genelge ve Bakanlıkça yapılacak diğer düzenlemeleri,

d) Yapı: Karada ve suda, sürekli ve geçici, resmî ve özel, yer altı ve yerüstü inşaatı ile bunların ilâve, değişiklik ve tamirlerini(tamir kısmına bakanlık tarafından açıklık getirilmelidir) içine alan sâbit ve hareketli tesisleri,

e) Bina: (İçinde yaşamak veya çeşitli) Canlı veya cansız hertürlü varlığın içinde eylem ve işlevleri gerçekleştirmek üzere inşa edilen yapıları, (Bakanlık tarafından hazırlanan AFETLER KANUNU TASARI TASLAĞINDAKİ tanımlama ile uyumlaştırılmalıdır.)

- f) Yapı Sahibi: Yapı üzerinde mülkiyet hakkına veya sınırlı aynî hakka sahip olan gerçek veya tüzel kişiyi,
- g) Yapım Süresi: Yapı ruhsatı ile yapı kullanma izninin alındığı tarihler arasındaki süreyi,
- h) Yapı Sorumluları: Bu Kanun uyarınca yapılması mecburî olan sigortalarını yaptıran, yapım işlerinde görev alan proje müellifleri, yapı müteahhidi, varsa teknik danışman, şantiye şefi yapı denetim kuruluşu ve denetim sorumlusu mimar ve mühendisler ile kontrol ve yardımcı kontrol elemanları ve laboratuvar görevlilerini,
- ı) Yapı İnşaat Alanı: Işıklık ve havalıklar hariç bodrum kat, asma kat ve çatı arasında yer alan mekânlar ve ortak alanlar dahil yapının inşa edilen tüm katlarının alanını,
- i) Mimarlık ve Mühendislik Hizmetlerine Esas İnşaat Alanı: Teklif edilen yapının dış ölçüleri esas alınmak suretiyle 4.5 metreye kadar olan yükseklikteki hacimler 1.0 emsal ile, 4.5 metreden fazla yükseklikteki hacimler 1.5 emsal ile, 9.00 metreden fazla yükseklikteki hacimler 2.25 emsal ile çarpılarak, balkon ve üstü örtülü teras alanlarının yarısı, bina dışında (giriş saçakları hariç) açık teraslar ile üstü kapalı yanları açık geçitler 0.25 olarak alan hesabına dahil edilmek suretiyle bulunan toplam alanı özel yapılarda kendi özelliğine göre belirlenecek alan ve ölçü sistemi,
- j) Yapı Yaklaşık Maliyeti: Binalarda, Bakanlıkça her yıl yayımlanan mimarlık ve mühendislik hizmet bedellerinin hesabına esas yapı yaklaşık birim maliyetlerine ilişkin olarak ilgili mevzuatta belirtilen birim maliyet ile yapı inşaat alanının çarpımından elde edilen bedeli ve parsel bazında jeolojik-jeoteknik (etüt) proje ile varsa yapı ile ilgili betonarme iksa, fore ve çakma kazık, istinat duvarı ve yapı malzemeleri gibi özellikli imalatın toplam keşif bedelini, binalarda gerçekleştirecek değiştirme, güçlendirme ve esaslı onarım işlerinin keşif bedelini ve özel yapılarda ise maliyet bedelini,
- k) Taşıyıcı Sistem: Yapıların betonarme, ahşap, çelik karkas gibi sistemlerle inşaa edilen temel, duvar, döşeme ve çatı gibi yük taşıyan ve aktaran bölümlerini ve istinat yapılarını,
- l) Yapı Kusuru: Yapının imar mevzuatına, projesine, fen ve san'at kurallarına aykırı, eksik, hatalı, kusurlu veya standartlara uygun olmayan malzeme kullanılarak yapılmasından kaynaklanan, ve yapının kullanım sür esi içinde ortaya çıkan kusuru,
- m) Yapı Hasarı: Yapının kullanımdan kaynaklanan hasarlar hariç olmak üzere, yapının fen ve san'at kurallarına aykırı, hatalı ve kusurlu yapılması sebebiyle yapıda meydana gelen ve yapının kullanımını engelleyen veya yapıda değer kaybı meydana getiren her türlü hasarı,
- n) Yapı Projesi: Bir yapının inşa edileceği araziye ait zemin etütleri jeolojik-jeoteknik etütler ile, mimarî, statik ve tesisatları ile bunları tamamlayan her türlü proje, detay ve raporları
- o) Yapı Ruhsatı: Belediye sınırları içinde veya dışında kalan yerlerde inşa edilecek yapılar için belediye veya valiliklerce İmar Kanunu ve uygulama yönetmelikleri ile, İmar Planı ve bu Kanun ve Yönetmelik hükümleri ve ilgili standartlara uygun olarak, yapı sahibi, yapı müteahhidi, şantiye şefi, tüm proje müellifleri ve yapı denetim kuruluşu yetkililerinin, denetim sorumlusu ve ruhsat veren ilgili idarenin mimar ve mühendislerinin imzası alınarak usûlüne uygun olarak düzenlenen belgeyi,
- ö) Proje müellifi: Mimarlık, mühendislik tasarım hizmetlerini iştigal konusu olarak seçmiş, yapının etüt ve projelerini hazırlayan gerçek ve tüzel kişiyi,
- p) Yapı Denetim Kuruluşu: Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile münhasıran yapı denetimi görevini yapan, ortaklarının tamamı mimar ve mühendislerden oluşan tüzel kişiyi,
- r) Yapı Müteahhidi: Ticarî amaçlı; şahsî, teknik ve mâlî kaynakları ile imkânlarını kullanarak veya taşeron eliyle yapım işini üstlenen, yapının planlara ve mevzuata, fen ve san'at kurallarına, ruhsat eki projelere uygun

olarak ve bünyesindeki ilgili uzmanların ve sorumluların gözetimi altında inşa edileceğini yapı sahibine ve ilgili idareye taahhüt eden, ilgili ticaret odasına kayıtlı, Bakanlıkça belgelenmiş gerçek veya tüzel kişiyi,

s) Şantiye Şefi: Konusuna ve niteliğine göre yapım işlerini yapı müteahhidi adına yöneterek uygulayan, üyesi olduğu meslek odasının sicil kayıtları tutulan mimar veya mühendislerini

ş) Teknik Eleman: Yapı, parsel bazında jeolojik-jeoteknik etüt raporu ve projesi, elektrik tesisatı, sıhhi tesisat ve ısıtma, makine ve benzeri alanlarda hizmet verecek en az dört yıllık yüksek öğrenim veren okullardan mezun, mimar ve (inşaat, makine, jeoloji ve elektrik mühendislerini,

t) Denetçi Mimar ve Mühendis: İlgili mühendis ve mimar meslek odalarına üyeliği devam eden ve Bakanlıkça denetçi belgesi verilmiş mimar ve mühendisleri,

u) Kontrol Elemanı: Bu Kanun hükümleri çerçevesinde yapım işinin denetlenmesi hizmetlerini bizzat yapıda ve şantiye sahasında, işin büyüklük ve önemine göre yeterli sayıda şantiye şefine veya denetçi mimar ve mühendislerle bağlı olarak ve gerektiğinde onlara danışarak görevlerini yürütmekle yükümlü ve sicilleri ilgili meslek odasının tutulan mimar ve (inşaat, makine, jeoloji ve elektrik) mühendislerini,

ü) Yardımcı Kontrol Elemanı: Kontrol sorumlusu mimar ve mühendislerin yönetiminde kontrol elemanları ile birlikte yapı denetimine katılan tekniker ve teknisyeni,

v) Yapı Kullanma İzin Belgesi: Bu Kanun kapsamındaki yapıların imar mevzuatı ve bu Kanun hükümlerine uygun şekilde tamamlanması üzerine, yapı sahibinin, proje müellifinin, yapı müteahhidinin, şantiye şefinin, yapı denetimi kuruluşu yetkilisinin yapılan yapının fen, sanat ve yürürlükteki mevzuata uygun olarak yapıldığına dair imzalarının alınması suretiyle, standardına uygun olarak ilgili idarece düzenlenen ve yapının kullanılmasına izin verildiğini gösteren belgeyi,

y) Yapı Malzemeleri: Yapım işlerinde kullanılmak amacı ile üretilen millî ve milletler arası standartlara uygun nitelikli bütün malzemeleri,

z) Yapım: Yapı, kuruluş veya kişilerce kendilerine ait tapusu bulunan veya kendisine ait tapusu bulunmamakla beraber kamu kurum ve kuruluşlarının vermiş oldukları tahsis veya irtifak hakları tesis belgeleri bulunan arazi, arsa veya parsellerde bu Kanun'a, imar planına, parselasyon planına, yönetmeliklere, standartlara, onaylı etüt ve projelere, ruhsat ve eklerine ve diğer ilgili mevzuata uygun olarak yapılmasını.

aa) Laboratuvar: İnşaat, yapı malzemeleri ile ilgili ham madde ve mamul maddeler ve zemin örnekleri üzerinde, ilgili standartlarına veya teknik şartnamelerine gödeney ölçüm, muayene, kalibrasyon yapabilen ve diğer özelliklerini tayin eden, Bakanlıktan izin almış tesisi,

bb-Yapı Temel Zemini: Geniş anlamda yapının üzerine oturtulacağı yapay dolgu , doğal halindeki kaya ve/veya toprak özellikteki jeolojik malzemeyi,

cc-Jeolojik-Jeoteknik Proje: Yapı statik projesine ve yapı güvenliği açısından alınması gereken önlem projelerine esas parametreleri belirlemek için imar planına esas jeolojik ve jeoteknik etüt raporu sonuçlarının yönlendiriciliğinde inşaat parselinin jeolojik, mühendislik jeolojisi, kaya ve zemin mekaniği ile jeolojik ve jeoteknik model verilerini bir bütün haline getiren, etüt, sondaj, arazi ve laboratuvar deney ve analizleri ile haritaları ve " Bakanlıkça yayınlanan Bina ve Bina Türü Yapılar İçin Zemin ve Temel Etüdü Raporu Genel Formatı"na uygun olarak hazırlanan raporu ile bir bütün çalışmalarını,

Genel Esaslar

Madde 4- Bu Kanun'una göre yapılacak yapı ve yapılaşmada ;

- a) Her türlü Can ve mal emniyetini temin ve korumak,
- b) Yapının kullanma maksadına uygun mekan düzenlemelerini ve uygun şekilde ölçülendirmelerini te'min etmek, yapılarda olması gereken mahal standartlarını tanımlamak, tabîî afet zararlarını azaltmak, yangın ve işletme güvenliğini te'min etmek, afete mukavemet edebilen yapı stokunu geliştirmek, kentin ve tabîî çevrenin sürdürülebilir silüetini bozmadan doğal, tarihî ve kültürel değerleri korumak ve geliştirmek,
- c) Yapının, Bu Kanun hükümlerine, imar mevzuatına, sağlık kurallarına, yapı ile ilgili her türlü yönetmelik, standart, genel ve özel şartnameler ve esaslara uygun olarak gerçekleşmesini te'min etmek,
- d) Dayanıklılık, sürdürülebilirlik, yenilenebilir enerji kullanılması ve güvenli atık tahliyesi ve atıkların değerlendirilmesi, esaslarını gözetir.

Kuruluş, Teşkilat

Madde 5- Bakanlıkça bu kanunun uygulanması ile ilgili görevleri ve politikaları belirlemek ve yerine getirilebilmesi sağlamak için mevcut yapıya ilâveten, kendi bünyesinde kurullar meydana getirilir.

Bu kurulların kuruluş esasları, çalışma usûlleri ve çalışanların özlük hakları ve kurumsal yapılanması ile ilgili yönetmelikler Bakanlık tarafından düzenlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yapı Sınıfları ve Yapım

Yapı Sınıfı

Madde 6- Bir yapının meydana gelebilmesi için mimarlık, (inşaat, makine, jeoloji ve elektrik) ve ilgili mühendisliği dallarında yapılması gereken hizmetlerin niteliği ve karşılığında ödenecek ücretler, söz konusu yapıların taşıyıcı sistem, fonksiyonellik, çok katlılık gibi hususları dikkate alınarak yapı sınıflandırılması yapılır ve her yıl Bakanlıkça yayımlanan bir tebliğ ile duyurulur.

İnşaat-Yapım

Madde7- Bu Kanun'un yürürlüğe girmesi ile birlikte Yapı Ruhsatının alınmasından başlayarak yapı kullanım izin belgesinin alınmasına kadar geçen süre içerisindeki tüm hizmetler bu Kanun'un eki olarak düzenlenecek olan Yönetmelik, Şartname, Standart ve esaslara göre belirlenir.

Proje

Madde 8- İnsanların ruhsal ve bedensel sağlığını koruyup destekleyecek mekanları meydana getirmek, toplumsal sağlığı, güvenliği ve refahı sağlayacak kalitede yapı üretimini gerçekleştirmek ve doğal afet ve çevresel etkilerden insanları korumak amacıyla yapılacak bina üzerinde yapım işlerine başlamadan önce kesin bilgi veren, yapının hangi kalitede ve nasıl bir yapı olacağını belirleyen, yapım ruhsatından önce projeyi yaptıran ve yapan taraf arasında özel hukuk ilişkisini tanımlayan, Yapı ruhsatı alımından sonra resmî belge niteliğini kazanan belgedir.

Projelendirme ve Yapıma Esas Bilgi ve Belgeler

Madde 9 -Yapıların projelendirilmesinde ve yapımında;

a) Arsa hukukî bilgi ve belgeleri: Tapu senedi, tahsis belgesi, irtifak, ortaklık, şuyu, hisse, tapu şerhi, ipotek, çap, imar planı ve plan notu bilgilerini de içeren imar durum belgeleri gibi

b) Arsa fizikî bilgi ve belgeleri: Projelerin hazırlanmasına esas, parselasyon planı, örneğinin imar planı eki jeolojik/jeofizik/jeoteknik raporunun parselin bulunduğu alanı kapsayan bölüme ait mikro bölgeleme haritası ve eki raporun ilgili bölümü, imar planına esas jeolojik ve jeoteknik etüt raporunun ilgili bölümü ve bina ve bina türü yapılar için zemin etüt formatına uygun olarak düzenlenmiş zemin etüt raporu röperli kroki, yol istikamet krokisi, yol kotu tutanakları, plankote, zemin ve temel etüt raporu, altyapı, pissu, temiz su, elektrik, doğalgaz, yağmur suyu, drenaj, telefon gibi altyapı bağlantı kroki ve bilgileri, varsa ağaç ve yapı rölevesi, iklim ve coğrafi veriler, projenin eki sayılır.

Yapının kompozisyonunda yer alacak bütün elemanların ve bunların önem dereceleri ile özelliklerinin, yapının işlevleri ve kullanma amaçlarının, ihtiyaçlarının belirlenmesi, tasarım aşamasında değerlendirilecek özel isteklerin, özel normlara göre yapılacak ise bunların da belirtildiği ihtiyaç programının, ve çevresel dokunun ve Jeolojik-Jeoteknik Proje'de belirtilmiş ise yapı inşaatı sırasında veya sonrasında gerekli denetim ve gözetleme süreçlerine yönelik (gözlem , ölçüm noktaları, yöntemleri,değer sınırları vb) bilgilerin yapı proje sürecinde göz önüne alınması mecburîdir.

Projelendirme

Madde 10- Yapı Projeleri, bu Kanun'un eki ilgili teknik şartnameler, yönetmelikler ve esaslar doğrultusunda düzenlenir. Proje hizmeti veren ve raporları hazırlayan proje müelliflerinin en az 4 yıllık yüksek öğrenim kuruluşunda teknik eğitim görmüş olmaları ve ilgili oldukları bölüme imza atma yetkisine sahip olmaları şarttır.

Bu Kanunun kapsam başlıklı ikinci maddesinde ifade edilen ve kapsam dışı bırakılan yapı türleri dışındaki bütün yapılar ruhsata tâbidir.

Yapı türlerinin hangileri için ne tür proje hizmeti isteneceği Bakanlık tarafından düzenlenecek yönetmelik esas alınarak yapı işvereni ve proje müellifleri arasında serbestçe belirlenir.

Proje Bedeli

Madde 11- Bedel tespitinde Bakanlıkça hizmetin niteliğine göre “Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesi” esasları doğrultusunda belirlenmiş hizmet bedelleri, ihaleyi yapan idarelerce gerçekleştirilmiş aynı veya benzer hizmetlerdeki bedeller ve ilgili meslek odalarınca belirlenmiş hizmet bedelleri esas alınarak ve piyasa araştırması yapılarak bir veya birkaçından faydalanılarak belirlenir.

Sözleşmeye bağlanmış fiyat anlaşmazlıklarının çözümünde Bakanlığın verdiği karar kesindir.

Yapı Ruhsatı

Madde 12- Kanun kapsamına giren yeni inşâ edilecek bütün yapılar ve yıkım, onarım, tadilat ve güçlendirme, taşıyıcı sistemde değişiklik gerektiren ve esaslı onarımlar için belediye ve valiliklerden yapı ruhsatı alınması mecburîdir. İstisnası bulunmaz.

Büyükşehir Belediye sınırları ve diğer belediye sınırları içerisindeki yapılar, mücavir alanlarındaki yapılar, mücavir alan sınırları dışındaki alanlardaki yapılar ve köy yerleşik alanları dikkate alınarak ruhsat verme şartları ile ruhsat formatı ve ruhsat iptali şartları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yapı Ruhsatı Müracaatı İçin Gerekli Belgeler

Madde 13- Yapının projeleri ve ekleri, proje sınıfları ve proje müellifleri belli olmadan ruhsat düzenlenemez. (Söz konusu madde oldukça yetersiz düzenlenmiştir.Yapı proje ekleri kısmında ne tür belge aranacağı belirtilmemiş olup, bu konunun yönetmelikle düzenleneceği ayrıca belirtilmelidir.)

Yapı Ruhsatına Esas Rapor ve Projelerin Onaylanması

Madde 14- Kanun ekinde verilen proje düzenleme esaslarına uygun olarak proje müelliflerince hazırlanan rapor ve projelerin proje müelliflerince imzalanmasını, “Yapı Denetim Hakkındaki Kanun” kapsamındaki illerde ise yapı denetim kuruluşlarında yer alan ve bakanlıkça denetçi belgesi verilmiş kişilerce proje ve raporların onanmasını takiben ilgili idareye teslim edilir.

İlgili idarede proje ve raporları inceleyip onaylayacak imza yetkisi olan kişilerin en az dört yıllık yüksek öğrenim kurumunda teknik eğitim görmüş mimar ve inşaat, makine, jeoloji, elektrik mühendisi olmaları şarttır.

Yapıya ait rapor ve projelerden, proje müellifleri ile projeyi onaylayan kişiler müteselsilen sorumludur.

Denetim Hizmetleri

Madde 15- Yapıların projelendirilmesinde ve yapımında gerekli denetim hizmetleri aşağıda belirtilmiştir.

a) Proje Denetim Hizmeti: Proje müelliflerince hazırlanan rapor ve projeler 4708 sayılı kanun kapsamına giren illerde, yapı denetim kuruluşu teknik elemanlarınca ve ilgili idare teknik elemanlarınca, bu kanun kapsamına girmeyen illerde ise ilgili idare teknik elemanlarınca “Mimarlık ve Mühendislik Proje Düzenleme Esasları” ve projelerin hazırlanması sırasında kullanılan ilgili mevzuat esas alınarak kontrol edilir. İdare kendi sorumluluk alınındaki iş ve işlemleri denetmekten kaçınmaz. İlgili idare, isteğe bağlı olarak ihtisas gerektirecek konularda proje kontrollük hizmetini hizmet satın almak suretiyle yaptırabilir.

b) Meslekî Denetim Hizmeti: Bu Kanun' un eki olan “Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesi” esaslarına göre düzenlenecek bir sözleşme ile yapılır.

c) İnşaat Denetimi Hizmeti: İnşaat denetim hizmetinin usûl ve esasları ile sorumlulukları, Yapı Denetim Kanunun kapsamına giren illerde bu kanun hükümlerine göre, bu kanun kapsamına girmeyen illerde ise Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelik hükümlerine göre yürütülür.

Uygun Vasıfta Malzeme Kullanımı

Madde 16- İnşaat yapımında kullanılan malzemeler Yapı Malzeme Yönetmeliğinde düzenlenen şartlara uygun olmalıdır.

Sözleşmeler

Madde 17- Mal, yapım, hizmet ile ilgili sözleşmeler Resmi Kurum ve Kuruluşlarda 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunun ilgili maddeleri ve buna bağlı olarak çıkarılan ilgili yönetmelikler esas alınarak düzenlenir.

Özel yapılar için gerekli sözleşmeler ise yukarıda belirtilen mevzuattan da yararlanılmak suretiyle ilgili mevzuat ile genel hükümler çerçevesinde düzenlenir.

Yapılara Yapı Kullanma İzin Belgesi Düzenlenmesi ve Yapıların Kullanılması

Madde 18- Bu kanuna, İmar planına, ruhsat eki projelerine, Türk Standartlarına, ilmî ve teknik kurallara uygun olarak tamamlanan yapının, kullanılabilmesi için, ilgili belediye veya valilikten yapı kullanma izni alınır. Kullanma izni verilmeden evvel yapı sahibi tarafından yapıda kat irtifakı, kat mülkiyeti ve irtifa hakkı tesis edilir ve cins tashihi yapılır.

İlgili idare Yapı sahibinin veya vekilinin müracaatı üzerine yapının, ruhsat ve eklerine, plan ve bütün mevzuat hükümlerine uygun olduğu ve kullanılmasında teknik ve sağlık bakımından sakınca olmadığına tespitini yapar.

Yapı kullanma izin belgesi düzenlenebilmesi için, yapı denetim sorumluları ve proje müellifi tarafından, parselin son durumunu gösterir plankotesi ile yapının yapı uygulama projesine ve jeolojik-jeoteknik proje sonuçlarına uygun olup olmadığı, standartlara uygun malzeme kullanıp kullanılmadığı, yapının belirtilen standartlara uygun inşaa edilip edilmediğini tespiti yarayan malzemelerin standartlara uygun olup olmadığı hakkında laboratuvar test sonuçlarının ilgili standart ve mevzuata ilgisi de kurularak, laboratuvar test

21. Dönem Çalışma Raporu 2006 - 2008

sonuçlarını belirtir form eşliğinde rapor hazırlanır. Bu rapor hazırlanmadan yapı kullanma izni verilemez.

İlgili idare tarafından Denetim raporu hazırlanmaksızın yapı kullanma izni verilen yapılar tespiti halinde mühürlenir. Eksiklikler giderilmeden mühür kaldırılmaz.

İnşaat yapı kullanma izninin verildiği tarihte tamamlanmış sayılır. Yapı kullanma izin belgesi düzenlenmeyen yapılar kullanılamaz. Yapı kullanma izin belgesi düzenlenmeden kullanılan yapılardan, yapı sahibi, yapı müteahhidi sorumludur.

Yapılara yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesi ve yapıların kullanılması ile yapı kullanma izin formatı Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yetki, Yükümlülük ve Sorumluluklar İle Siciller

Bakanlığın Görev ve Sorumlulukları

Madde 19- Bakanlık, ilgili idarelerin bu Kanun kapsamında yaptıkları ve kontrol ettikleri her türlü etüt ve proje, yapım ile yapı denetimine ilişkin iş ve işlemleri gerekli gördüğü hallerde denetler ve inceler. Yapılan incelemede mevzuata aykırı olduğu tespit edilen hususlarla ilgili her türlü belgeyi isteyebilir.

Bakanlıkca tesbit edilen mevzuata aykırı iş ve işlemler ilgili idareye bildirilir. İlgili idarece mevzuata aykırılıklar en kısa sürede giderilir. Mevzuata aykırılıklar giderilmedikçe bu iş ve işlemlerle ilgili hiçbir uygulama yapılamaz.

Bakanlık mevzuata aykırı işlem yapan ilgili idare yetkilileri hakkında idarî, malî, cezaî bakımlardan kanunî işlem yapılmasını istemeye yetkili ve sorumludur.

Bakanlığın bu denetim ve inceleme mükellefiyet ve sorumluluğunun usûl ve esasları Yönetmelik ile düzenlenir.

Bakanlık özel hukuk gerçek ve tüzel kişilerince hazırlanan şartnamelere uygunluk onayı verir.

İlgili İdarelerin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Madde 20- İlgili idareler, bu Kanun ve ilgili yönetmelikler ile verilen görevlerini kanunî süreler içinde tam ve eksiksiz olarak yerine getirmekten sorumludur. Kanun'a aykırı olmamak kaydı ile mahalli şartlar dikkate alınarak ilâve düzenleme yapabilir.

(Bu bölümün çıkarılmasının nedeni; halen yürürlükte bulunan 3030 sayılı belediyeler tip imar yönetmeliğindeki ilgili bölümün alınarak bu kanuna monte edilmiştir. Ancak 3030 sayılı uygulama yönetmeliği çok kesin bazı sınırlamalar getirdiğinden uygulamada her hangi bir sıkıntıya meydan vermemektedir. Ancak bu bölümün yukarıda belirtilen haliyle alınması durumunda her Belediye kendi yerel ve yaşam koşullarını öne sürerek uygulamada birlikteliğin bozulmasına neden olabileceklerdir.)

Yapı projelerinde, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesinde imzası bulunan teknik görevliler görevlerini gereği gibi yerine getirmemelerinden doğan her türlü yapı kusurundan ve zararından dolayı bu Kanun ve diğer Kanun hükümleri ve ilgili mevzuat çerçevesinde sorumludur.

Proje Müellifinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Madde 21- Proje müellifleri, yapı ruhsatına esas uygulama projelerinin, zemin ve temel etüt raporları dahil olmak üzere her türlü etüde dayalı çalışmaları, bu kanuna, esaslara ve bu kanunun eki olan ilgili yönetmeliklere, şartname ve standartlara uygun olarak yapmakla sorumludur. Mal sahibinin ve idarenin uygun görmesi halinde inşaatın projeye uygunluğunu denetler.

Proje hizmetinin tüzel kişi tarafından yerine getirilmesi durumunda, tüzel kişiliğin yönetim kurulunun kararı ile devri sonucu söz konusu proje ile ilgili şahsi sorumluluğu taşıyan proje müellifi jeoloji, mimar, inşaat, makine ve elektrik mühendislerinin isimleri projeleri yapı ruhsatında belirtilir.

Ruhsat eki projelerin birbiri ile uyumlu olması şarttır. Birbiri ile uyumlu olmayan projelerden kaynaklanan sorumluluk, öncelikle proje müellifi mimar veya mimarlara ait olmak üzere, sırasıyla yapı denetimi kuruluşu ile proje denetçisi mimar ve mühendisler ve ilgili idareye aittir.

Proje müellifleri, uzmanlık alanlarına göre ürettikleri projeler sebebiyle ortaya çıkan yapı hasarları ve diğer zararlar sebebiyle kusurları oranında bu kanun ve diğer kanun hükümleri ve ilgili mevzuat hükümlerine göre sorumludur.

İlgili meslek odasına üye olmayan ve bürosunun tescilini ilgili odaya yaptırıp her yıl yenilemeyen proje müellifi veya müelliflerinin Oda mesleki denetimden geçmemiş projesi incelenmez ve ilgili idarece tasdik edilmez.

Proje müellifleri, meslekî sorumluluk sigortası yaptırmak, poliçelerinin tasdikli birer örneğini ilgili meslek odası, idare ve yapı sahibine vermekle mükelleftir.

Yapı Denetim Kuruluşu Elemanlarının Görev ve Sorumlulukları

Madde 22- Yapı denetim elemanları bu kanun ile yapı denetimi hakkındaki kanunda belirtilen görev ve sorumluluklarla yükümlüdürler.

Yapı Müteahhidinin Görev ve Sorumlulukları

Madde 23- Ticarî amaç gözetmeksizin kamuya açık olmayan bir parselde konut olarak kullanılacak yapılar hariç olmak üzere özel hukuk gerçek kişileri ve kooperatifler de dahil tüzel kişiler tarafından yaptırılan her türlü yapı inşâası işinin bir yapı müteahhidi tarafından üstlenilmesi mecburîdir. Yapı müteahhidi yapının; projesine, bu kanunun eki olan yönetmeliklere, şartname ve standartlara uygun olarak yapılmasından yükümlü olup yapı hasarı ve aykırılıklardan dolayı kusurlarına göre hukukî ve cezaî bakımdan sorumludur.

Müteahhit belgesine sahip olma şartları, kimlere verileceği, belge komisyonlarının kuruluş ve görevleri, gerçek ve tüzel kişiler olması halinde hazırlanacak belge düzenleme esasları ve iş gruplarını gösterir sertifika ve eğitimleri, Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Şantiye Şefinin Görev ve Sorumlulukları

Madde 24- Yapım işleri yürütülen şantiyede, yapım işinin konusuna uygun ve sözleşmeye bağlı olarak çalışan bir mimar veya inşaat mühendisi şantiye şefi bulundurulur.

Müteahhidin Türk Ticaret Siciline kayıtlı tüzel kişi olması durumunda, müteahhit kuruluşun yapım taahhüdü ile ilgili bütün yetkileri, tüzel kişiliğin yetkili organlarının tasdikli kararıyla, şantiye şefine devredilir.

Gerçek kişi yapı müteahhidinin mimar veya inşaat mühendisi olması durumunda isteği halinde şantiye şefliği görevini üstlenebilir. Ancak bu durumda bu Kanun ve eki şartnamede şantiye şefi için tanımlanan bütün görev, yükümlülük ve sorumlulukları müteahhit aynen üstlenmiş sayılır.

Mimar ve inşaat mühendislerinin, şantiye şefi olabilmesi için, ilgili mimar ve mühendis odasına üye olmaya mecburdur.

Şantiyede, yapının niteliğine ve büyüklüğüne göre, şantiye şefinin emrinde gerekli diğer teknik elemanlar bulundurulur.

Yapı Sahibinin Yükümlülükleri ve Sorumlulukları

Madde 25- Yapı sahibi, imar mevzuatına uyar ve yapı denetimi hizmet bedeli dahil olmak üzere, yapı ile ilgili her türlü hizmet bedellerini zamanında öder.

Yapı sahibi, tamamlanan yapıyı, yapı kullanma izin belgesi düzenlemeksizin kullanıma açamaz. Bu durumda hukuken sorumlu sayılır. Bu Kanun'a aykırı olarak kullanıma açılan yapı, ilgili idarece derhal mühürlenir ve kullanılması engellenir.

Yapı sahibi, proje, metraj ve keşiflerde bulunmayan herhangi bir imalatı müteahhitten ve diğer ilgililerden isteyemez ve bu gibi istekler yerine getirilmez.

Yapı sahibi, yapı kullanma izin belgesi alınmış yapıda bu Kanun'un 13. maddesi gereğince ruhsat düzenlenmesi gereken değişiklikleri ilgili ruhsat düzenlemeksizin yapamaz. Ruhsata tabî olmayan değişiklikler Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Yapım İşinde Çalışan Usta ve Kalfaların Görev ve Sorumlulukları

Madde 26 -Hafriyat, demir, beton kalıp, sıva, duvar, boya, badana, fayans, doğrama, çatı işleri, sıhhi ve elektrik tesisatı ve benzeri ustaların eğitimden geçerek sertifika almış olmaları ve sertifika aldıkları dalda hizmet vermeleri şarttır.

Usta ve kalfaların bağlı oldukları odaya kayıtlı olmaları ve odalarınca düzenlenecek eğitim programına katılarak bu konuda eğitim aldıklarına dair sertifika almaları gerekir.

Bakanlık bu programların düzenlenmesini ve gelişimini denetler.

Meslek Odalarının Görev ve Sorumlulukları

Madde 27- Meslek odaları yapım işinde görev alan meslek gruplarından teknik eleman, müteahhit, usta ve kalfaların üye oldukları odalardır.

Türk Mimar Ve Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ile Bağlı Odaların Görev ve Sorumlulukları

Madde 28 Türk Mimar ve Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine bağlı meslek Odalarının bu Kanun kapsamına giren konulardaki görev ve sorumlulukları şunlardır:

a)Etüt-proje, yapım ve kontrol işinde çalışan mimar ve mühendisleri ilgili meslek odalarına üye yapmak.

b) Etüt-proje, yapım ve kontrol işlerinde çalışan mimar ve mühendislerin üye olduklarını, çalışmaya engel bir durumlarının bulunmadığını ve Serbest Mühendislik-Mimarlık ve Müşavirlik tescilini gösterir belgeler vermek,

c) Yapı üretiminde çalışacak teknik personele hazırlayacakları ve Bakanlıkça onaylanmasını müteakip yürürlüğe girecek yönetmelik esasları doğrultusunda eğitim programları oluşturmak ve bu programları tamamlayanlara sertifika vermek ve sicillerini tutmak,

d) Bu Kanun kapsamındaki Mühendis ve Mimarlara ait meslek ürünlerinin mesleki denetimini gerçekleştirmek.

Ticaret Odalarının Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Madde 29- Ticaret Odalarının bu kanun kapsamına giren konulardaki görev ve sorumlulukları şunlardır:

- a) Müteahhitlik hizmeti yapacak kişileri üye yapmak,
- b) Müteahhitlik hizmeti yapacak kişilerin çalışmaya engel bir durumunun bulunmadığını gösterir belge vermek,
- c) Yapı güvenliği ve sağlıklı yapılaşmanın temin edilmesi bakımından hazırlanan ve Bakanlıkça onaylanarak yürürlüğe giren yönetmelik esaslarına göre müteahhitlere eğitim vermek ve sicillerini tutmak.
- d) Alt yükleniciler de a,b,c fıkralarına tabidir.

Laboratuvarların Kuruluş, Görev ve Sorumlulukları

Madde 30- Laboratuvarlar, Bakanlık' tan veya izin belgesi alarak faaliyet gösterirler.

Laboratuvarlar zemin yapı temel zemini örnekleri ile ilgili deneyleri, inşaat ve yapı malzemeleri ile ilgili ham veya mamul maddelerin teknik şartnamelere ve ilgili standartlara göre ölçüm, muayene, deney, test ve diğer özelliklerinin tayini ile mükelleftirler.

Laboratuvar yetkilileri; yapı temel zemini örnekleri yapı malzemeleri ile ilgili ham madde ve mamul madde üzerinde ölçüm, muayene ve testlerin, ilgili standartlara, teknik şartnamelere veya yeterli şartlarına göre yapılmaması sebebiyle meydana gelen yapı hasarlarından dolayı, kusurlarına göre hukukî ve cezaî bakımdan sorumludur.

Laboratuvar hizmetleri, ilgili teknik şartnameler ve yönetmelikler doğrultusunda yürütülür.

Yapı Satış veya Kiralama Aracılarının Sorumlulukları

Madde 31- Yapıların satışında veya kiralanmasında aracılık eden emlakçılar, satışında ve kiralanmasında aracılık ettikleri ve bu hizmetleri karşılığında bir bedel aldıkları yapılarla ilgili olarak Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un "satıcı tanımı altında tüketiciler lehine hüküm altına alınmış; ayıplı mal, satıştan kaçınma, sözleşmedeki haksız şartlar, mesafeli sözleşmeler, garanti süresi, satış sonrası hizmetler ve ticarî reklamlar ve ilânlarla" ilgili bütün hükümlerini yerine getirmekle mükelleftirler.Yapı üretimi ile ilgili tüketici hakları konusu Bakanlık tarafından yönetmelikle düzenlenir.

Satılan veya kiralan yapılarda aracı emlakçı kullanılmaması veya aracılık belgelerinin herhangi bir nedenle düzenlenmemiş olması durumunda, bu maddedeki mükellefleri yapı sahipleri yerine getirirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sigortalar

Mesleki Sorumluluk Sigortası

Madde 32- Yapının projelendirilmesinde, yapım süresinde ve denetlenmesinde görev alan proje müellifi, kontrol şefi, kontrol elemanları, laboratuvar çalışanları ve yapı denetim kuruluşları çalışanları veya bağımsız çalışanlar tarafından mesleklerinin uygulanması sırasında verilen hizmetlerde kusur veya meslekî bilgi ve beceri eksikliği sebebiyle tazminat ödenmesini gerektiren zararları teminat altına alan ve bu kişilerin üyesi bulunduğu meslek odalarınca takibinin yapılması gereken mecburî sorumluluk sigortasıdır.

İlgili idarece projelendirme, yapım ve denetim işlerinde görevli ve sorumluluk alan idarî elemanlara meslekî sorumluluk sigortası yaptırılır.

Mali Sorumluluk Sigortası

Madde 33- Bu Kanun' dan kaynaklanan görevleri sebebiyle yapı denetim kuruluşları, yapı müteahhitleri ve tüzel kişilikleri, laboratuvar tüzel kişiliği veya laboratuvar sahibi tarafından mecburen yaptırılması gereken sigortadır.

Bütün Riskler Sigortası

Madde 34- Bütün Riskler Sigortası; Yapım süresi içinde, önceden bilinmeyen, ani ve harici bir sebepten dolayı yapıda ve şantiye sahasında uğranılan her türlü hasar ve kayıplar ile kaza sonucu meydana gelebilecek ölüm ve her türlü bedeni ve maddi kayıpların karşılanması maksadıyla yapı müteahhidi tarafından yaptırılması mecburî olan sigortayı,

Yapı Kusuru Sigortası

Madde 35- Yapının kullanım süresince yapı hasarları sebebiyle uğranılan maddi zararlarının karşılanması maksadıyla yapı sahibi tarafından yaptırılması mecburî olan sigortayı,

Tabii Afet Sigortası

Madde 36- Yapının kullanım süresi içinde yapıda tabîî afetler sebebiyle uğranılan maddi zararların karşılanması maksadıyla yapı sahibince yaptırılması mecburî sigortayı,

Tabîî afet sigortasının Yapı Kullanma İzin Belgesinin alınması süreci içinde yaptırılması zorunludur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Cezai Hükümler

Cezalar

Madde 37- Bu Kanun' a ve yönetmelik, şartname ve ilgili esaslara, ruhsat ve eklerine onaylı tadilat projelerine aykırı olarak yürütülen yapıların yapı sahibine, meslekî kontrollere, ilgili idare teknik elemanlarına, yapı müteahhidine, denetim elemanları ve yapı denetim kanununa tâbi teknik elemanlara yapıdaki kusurun niteliği, ruhsat ve eklerine ve yönetmeliklere aykırılık oranı dikkate alınarak Türk Ceza Kanun'un ilgili maddelerine ilâveten bu kanun hükümleri uygulanır.

Meslekten Men veya Kısıtlama

Madde 38- Şantiyede ruhsat eki tasdikli jeolojik-jeoteknik, mimarî, betonarme, makine ve elektrik tesisatı projelerinin müteahhit tarafından uygulanmadığının, farklı hazırlanmış projelerin uygulandığının ilgili idarece tespiti halinde, ilgili müteahhit ve kontrol elemanlarına projelerdeki aykırılık oranına göre en az iki yıldan başlayarak on yıla kadar meslekten men cezası verilir ve bu durum Resmî Gazete'de ilan edilir. Aykırılık oranları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İmar planı, İmar Kanunu ve ilgili yönetmelikler ve bu Kanun hükümleri ve ilgili şartname, esaslar ve yönetmeliklerine aykırı ruhsat tanzim edenlere de aynı ceza hükümleri uygulanır.

İdari Para Cezaları

Madde 39-Yapı sorumlularına bu Kanun' a aykırılık teşkil eden ve aşağıda gösterilen fiil ve halleri sebebiyle idarî para cezası verilir. İdarî para cezalarının tespitinde inşaat ruhsatının verildiği yıl yayımlanan Bakanlık mimarlık ve mühendislik hizmet bedellerinin hesabında kullanılan Bakanlık Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri hakkındaki tebliğ esas alınarak hesaplanan toplam inşaat maliyeti esas alınır.

1)Yapı yaklaşık maliyeti bedelinin %1'i kadar ceza verilmesini gerektiren fiil ve haller:

- a) Kontrol elemanlarının bu kanunda ve imar mevzuatında belirlenen süre ve zamanda işlerinde bulunmamak veya görev yerini terk etmek,
- b) Faaliyet yasaklama ve durdurma kararlarına aykırı hareket etmek,
- c) İnşaat alanında fert, toplum ve çevre sağlığı ile ilgili tedbirleri almamak,
- d) Sertifikasız usta ve kalfa çalıştırmak.

2)Yapı yaklaşık maliyet bedelinin %2' si kadar ceza verilmesini gerektiren fiil ve haller:

- a) Standartlara aykırı malzeme kullanmak veya kullanılmasına göz yummak,
- b) Bu Kanun uyarınca yapılması gereken sigortaları yaptırmamak veya yapıp yapılmadığı konusunda gereken denetimi yapmamak,

3)Yapı yaklaşık maliyet bedelinin %3' ü kadar ceza verilmesini gerektiren fiil ve haller:

21. Dönem Çalışma Raporu 2006 - 2008

- a) Zemin, malzeme ve imalâta ilişkin ölçüm, muayene, test, özellik tayini ve deneyleri, şartname ve standartlara uygun olarak yapmamak veya yaptırmamak,
- b) Mesleğini yerine getirmesi kısıtlanmış, yasaklanmış veya mesleği ifa yetki ve yeterliliğine sahip olmayanları çalıştırmak veya çalıştırılmasına göz yummak,
- c) Bu Kanun ve imar mevzuatı uyarınca gerekli tutanak, defter ve belgeleri düzenlememek veya eksik veya kasıtlı olarak yanlış düzenlemek veya bulundurulması gereken yerlerde bulundurmamak veya bunları inceleme yetkisine sahip olanlara vermemek,
- d) İş güvenliği ve işçi sağlığıyla ilgili mevzuatın öngördüğü tedbirleri almamak, bu konuda uyarı ve bildirim mecburiyetlerini yerine getirmemek,

4)Yapı yaklaşık maliyeti bedelinin %4' ü kadar ceza verilmesini gerektiren fiil ve haller:

- a) Bu Kanun' a ve imar mevzuatına aykırı olarak, proje, proje detayı, hesabı, metrajı ve keşfi ile rapor ve diğer belgeler düzenlemek veya bunların bu kanuna, imar mevzuatına ve ilgili diğer mevzuata aykırı olmasına rağmen bunlar hakkında uygun görüş vermek.
- b) İdarî para cezalarının, gereği tespit edildiği halde, süresi içinde yetkililer tarafından sorumlularına uygulanmaması.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilen para cezalarının verilmiş olması, fiilin başka bir cezayı gerektirmesi halinde, ayrıca cezaî takibat yapılmasına engel teşkil etmez.

İlgili cezaların tebliği, Tebligat Kanunun esasları doğrultusunda yürütülür.

Cezayı gerektiren fiil ve halin, yetkili eleman ve organlarca yapılan inceleme ve denetimlerle tespit edilip öğrenilmesinden itibaren bir ay içinde ilgililerin savunmaları alınır. Savunması yeterli görülmediği takdirde 15 gün içinde ceza verilir.

Cezalar, ilgili idarenin en üst amirince verilebileceği gibi, doğrudan Bakanlıkça da verilebilir. Bakanlığın veya ilgili idarenin cezaî işlemlerine karşı 15 gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtirazlar, zaruret olmayan hallerde evrak üzerinde incelenerek en kısa süre içinde karara bağlanır.

Para cezaları, yapılan tebliğ üzerine 7 gün içinde ödenir. Cezalara karşı itiraz yoluna gidilebilir.

Süresi içinde ödenmeyen cezalar, “Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanun” hükümlerine göre tahsil edilir.

Yapılarda meydana gelen ağır dereceli hasar veya yıkılma sebebiyle yaralanma ve can veya mal kaybı olması halinde, genel hükümlere göre tazminat talebi hakkı saklıdır.

Bu Kanun kapsamındaki fiiller sebebiyle verilen kesinleşmiş mahkeme kararları, sicil kayıtlarının tutulmasına esas olmak üzere, Bakanlığa, serbest mimar, mühendislerin meslek odalarına ve müteahhitler için ticaret odalarına bildirilir.

ALTINCI BÖLÜM

Veri Tabanı

Proje ve Ruhsatların Kodlandırılması

Madde 40- İlgili idarelerce yapı ruhsatları şehir ve ilçe kodları ile başlamak üzere kodlandırılır ve idarelerce yapılan kodlandırmalar en son ve güvenilir usûl ve şartlarda kaydedilerek muhafaza edilir.

Aynı “kod” ikinci bir ruhsata verilmez. Yıkılana kadar yapının kodu değiştirilmez. Yapı kullanma izin belgesi ve ruhsata esas projeler ile şantiyede kullanılan projelere de yapı ruhsatı kodunun verilmesi şarttır.

Kodlama esasları Bakanlık tarafından yönetmelikle düzenlenir.

Kanunlar, Şartnameler, Yönetmelikler, Esaslar ve Standartlar

Madde 41- Bu Kanun'un uygulanması için gerekli yönetmelikler, şartnameler ve esaslar bu Kanun'un yayımı tarihinden itibaren en geç 1 yıl içinde Bakanlıkça çıkarılır.

Yürürlükte bulunan ve bu kanuna aykırı olmayan yönetmelik şartname ve esaslar kanunun eki sayılır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Anlaşmazlıkların Halli

Madde 42- Bu Kanun' un uygulanmasından doğan anlaşmazlıkların, yargıya intikalinden evvel Bakanlıkta yapı kurulu veya oluşturulacak yapı işleri halk denetçiliği sistemi “Ombudsmanlık” metoduyla çözülmesi öngörülmektedir. “Ombudsmanlık” niteliği itibariyle idare ile ihtilafa düşmüş kişi arasında, konunun yargı mercilerine intikal ettirilmesinden önceki aşamalarda hakemlik yoluyla ihtilafın çözümlenmesini amaçlayan bir müessesedir.

Bu sebeple yapı işleri hakemine müracaat yargıya başvuru süresini durdurmakta, ancak kişilerin anlaşmazlığın devamı halinde yargıya müracaatını engellemektedir.

Ombudsmanlıkla ilgili halk denetçisinin seçimi, görev ve yetkileri, ücretlerin tespiti, başvuru yolları, raporları ve raporların sonuçları ve benzeri ile gerekli hususlar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanun' un uygulanmasından doğan davalardan bu yolla çözümlenemeyen ihtilafların yapılara ilişkin olanlara bakmaya, yapının bulunduğu yer mahkemeleri; idarî para cezalarına itiraz konusunda ise cezayı gerektiren fiil ve halin işlendiği yer mahkemeleri yetkilidir. Diğer hususlar, genel hükümlere tâbidir.

Telif Hakları

Madde 43- Mimar, “Fikir ve Sanat Eserleri Yasasına” göre mimarlık mesleğinin genel tanımı ve uygulaması çerçevesinde gerçekleştirdiği plan, proje, resim, her türlü tasarımın ve bunlara dayanarak gerçekleştirilen yapıların telif haklarına sahiptir.

Uygulanmayacak Hükümler

Madde 44- Bu Kanun hükümlerine aykırı imar kanunu hükümleri uygulanmaz. Yürürlükteki mevzuat hükümlerinin bu kanun hükümlerine aykırı olması halinde bu kanun hükümleri uygulanır.

Geçici Madde

Madde 45- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, yenisi düzenlenene kadar yapı ile ilgili ve bu kanun hükümlerinin uygulanması için gerekli mevcut yönetmelik , şartname, esaslar ve tebliğ aynen uygulanacaktır.

Yürürlük

Madde 46- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 47- Bu Kanun hükümleri Bakanlar Kurulunca yürütülür.

MADDE 41'E EK OLARAK

a) Kanunlar

- 1) İmar Kanunu, değişiklikleri ve ilgili yönetmelikleri
- 2) Yapı Denetim Kanunu, değişiklikleri ve ilgili yönetmelikleri
- 3) Kamu İhale Kanunu, değişiklikleri ve ilgili yönetmelikleri
- 4) Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, değişiklikleri ve ilgili yönetmelikleri
- 5) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, değişiklikleri ve ilgili yönetmelikleri
- 6) Fikir ve San'at Eserleri Kanunu, değişiklikleri ve ilgili yönetmelikleri
- 7) Kıyı Kanunu, değişiklikleri ve ilgili yönetmelikleri

b) Yönetmelikler

- 1) Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik
- 2) Yapım İşleri Kontrol Yönetmeliği
- 3) Tip İmar Yönetmeliği
- 4) Isı Yalıtım Yönetmeliği
- 5) Asansör Yönetmeliği
- 6) Yangın Yönetmeliği
- 7) Sığınak Yönetmeliği
- 8) Otopark Yönetmeliği
- 9) Yapı Malzemeleri Yönetmeliği
- 10) Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışma Yönetmeliği
- 11) Gürültü Yönetmeliği
- 12) Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği
- 13) Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği
- 14) Heliport Yönetmeliği

- 15) Karayolları Kenarında Yapılacak ve Açılacak Tesisler Hakkında Yönetmelik
- 16) Endüstri Bölgeleri Yönetmeliği
- 17) TSE 825
- 18) Elektrik İç Tesisat Yönetmeliği
- 19) Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği
- 20) Elektrik Tesislerinde Topraklama Yönetmeliği
- 21) Yığma yapıların projelendirme esaslarına dair yönetmelik
- 22) Çelik yapıların projelendirme esaslarına dair yönetmelik
- 23) Ahşap yapıların projelendirme esaslarına dair yönetmelik
- 24) Yüksek ve özel yapıların projelendirmesine ait yönetmelik

c) Şartnameler

- 1) Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesi
- 2) Yapım İşleri Genel Teknik Şartname
- 3) Yapılar İçin Sondaj ve Temel Sondajlama Şartnamesi
- 4) Taşıma Genel Teknik Şartnamesi
- 5) Kazı İşleri Genel Teknik Şartnamesi
- 6) Tüneller Genel Teknik Şartnamesi
- 7) Balast İşleri Genel Teknik Şartnamesi
- 8) Çimento Genel Teknik Şartnamesi
- 9) Kireç Genel Teknik Şartnamesi
- 10) Su Genel Teknik Şartnamesi
- 11) Alçı Genel Teknik Şartnamesi
- 12) Agreg, Taş, Harç ve Kargir Genel Teknik Şartnamesi
- 13) Beton Genel Teknik Şartnamesi
- 14) Trokret Sistemi İle Beton Tatbiki Genel Teknik Şartnamesi

15) Hafif Beton Genel Teknik Şartnamesi

16) Tuğla, Kiremit, Briket, Beton Blok, Beton Büz, Perlitli bölme blok' u, perlitli pano, Büz Genel Teknik Şartnamesi

17) Sıva Genel Teknik Şartnamesi

18) Sentetik Reçine esaslı Dış ve İç Kaplamalar ile Yalıtım Malzemeleri Genel Teknik Şartnamesi

19) Ahşap İşleri Genel Teknik Şartnamesi

20) Çatı Örtüleri Genel Teknik Şartnamesi

21) Kaplama Malzemesi Genel Teknik Şartnamesi

22) Yıkma ve Sökme Genel Teknik Şartnamesi

23) Cam ve Takılması Genel Teknik Şartnamesi

24) Demir İşleri Genel Teknik Şartnamesi

25) Tenekecilik İşleri Genel Şartnamesi

26) Boya, Badana, Cila İşleri Genel Teknik Şartnamesi

27) Ön yapımlı, Ön gerilmeli Beton Elemanlar Genel Teknik şartnamesi

28) Alüminyum ve Alüminyum İmalat İşleri Genel Teknik Şartnamesi

29) Sert Plastik (PVC) Profil ve Doğrama Genel Teknik Şartnamesi

30) Makine Teknik Şartnamesi

31) Elektrik Genel Teknik Şartnamesi

32)Yıkım, büyük onarım ve güçlendirme ile ilgili teknik şartname

33)Jeolojik, jeofizik ve jeoteknik raporlarla ilgili şartname

34)Yapım işleri genel şartnamesi ile genel teknik şartname

d) Esaslar

1) Mimari Proje Düzenleme Esasları

2) İnşaat Mühendisliği Proje Düzenleme Esasları

3) Makine Tesisat Projeleri Hesaplama ve Düzenleme Esasları

4) Elektrik Tesisatı Projelerinin Hesaplama ve Düzenlenmesinde Uyulacak Genel Esaslar

5) Zemin ve Temel Etüdü Raporunun Hazırlanmasına İlişkin Esaslar

6) Teknik danışmanlık hizmeti verecek müellif ve kuruluşların kuruluş, görev, yetki, sorumlulukları ve denetlenmesi ile ilgili usul ve esaslar

7) Bu Kanun kapsamında düzenlenmesi zorunlu eğitim, sertifika ve seminer programlarına, belge verilmesine, takibine ve kullanılmasına ilişkin usûl ve esaslar

e) Tebliğler

1) Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ

2) Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ

3) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı veya yürürlükteki diğer Birim Fiyat Tarifleri

4) Yapı ruhsatları ve yapı kullanma izin belgeleri formatı

f) Standartlar

İlgili ulusal ve uluslararası standartlar.

Engellilere yönelik olarak yapılan düzenlemeler, mevzuat ve standartlar.

Konutlarda ve kamu yapılarında olması gerekli piyasa standartları

Kanunun yürürlüğe girmesini takiben yapı ile ilgili ve yürürlükte olan her türlü kanun yeni düzenleme ve her türlü Şartname, Yönetmelik, Esaslar, Tebliğ ve Standartlar bu Kanun'un eki sayılır.

Bu Kanun, Kanunun yürürlüğe girmesini takiben yapılacak yapılar için geçerlidir.

g) Formatlar

Bakanlıkça yayınlanan Bina ve Bina Türü Yapılar İçin Zemin ve Temel Etüdü Raporu Genel Formatı

ÇED Yeterlik Belgesi Tebliği Taslağı

Üzerine TMMOB JEOLojİ MÜHENDİSLERİ ODASI

Görüş Değerlendirme ve Önerileri

Taslağın Genel Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme	Teklif
Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya Proje Tanıtım Dosyası hazırlayacak kurum ve kuruluşlarda aranacak şartları, Komisyonunun oluşumu, çalışma usul ve esasları, başvuruların değerlendirilmesi, yeterlik belgesinin verilmesi, denetlenmesi, vize edilmesi ve iptali ile ilgili konuların kapsayan Tebliğ, önemli bir uygulama boşluğunu giderecek olup, genel olarak olumlu ve yerinde bir düzenlemedir.	"Yeterlik Belgesi başvurularında aranacak şartlar"ı düzenleyen MADDE 5'de değişiklik yapılması, Çevre ve ÇED mevzuatlarının oluşturulma gerekçelerine de uyumlu olacaktır.
Taslak Maddesi	Görüş ve Değerlendirme
Yeterlik Belgesi başvurularında aranacak şartlar MADDE 5 – Yeterlik belgesi almak isteyen kurum ve kuruluşların aşağıdaki şartları sağlamaları zorunludur: a) Kamu veya özel sektörde mesleği ile ilgili olarak en az üç (3) yıl çalışmış ve en az üç (3) adet ÇED Raporunun hazırlanmasında veya incelenmesinde veya denetiminde bulunmuş <u>bir çevre mühendisini sürekli olarak istihdam etmeleri,</u>	MADDE 5 – Yeterlik belgesi almak isteyen kurum ve kuruluşların aşağıdaki şartları sağlamaları zorunludur: a) Kamu veya özel sektörde mesleği ile ilgili olarak en az üç (3) yıl çalışmış ve en az üç (3) adet ÇED Raporunun hazırlanmasında veya incelenmesinde veya denetiminde bulunmuş <u>bir çevre mühendisi ile bir jeolojik mühendisinin</u> <u>sürekli olarak istihdam etmeleri,</u> ÇED süreçlerinde uyulacak teknik usul ve esasların en temel unsurlarından birini jeoloji bilimi ve mühendisliği oluşturmaktadır. Planlanan projenin yer seçiminden başlayarak, projenin işletme öncesi, işletme sırası ve sonrasında olumlu ve olumsuz etki edecek çevre unsurları olarak; <u>Bölgesel Jeoloji, Yapısal Jeoloji ve Jeodinamik evrim, Yeraltı ve yüzeysel kaynaklarının hidrolojik, hidrojeolojik ve hidrojeokimyasal özellikleri ve kendi aralarındaki etkileşimin varlığı, niteliği ve niceliği, Afet tehlike verileri ve afete maruz alanlar;</u> 1) Depremsellik 2) Heveler 3) Kaya düşmesi 4) Su baskınları 5) Sıvılaşma ve yanal yayılma 6) Tıbbi jeolojik sorunlar ve diğer jeolojik tehlikeler. <u>Doğal Kaynaklar;</u> 1) Metalik Madenler 2) Enerji Kaynakları 3) Endüstriyel hammaddeler ile, belirtilen bu jeolojik etmenlerin yaratacağı olumsuzluklara karşın alınacak önlemler ve alternatifler tartışılmaz bir önem arz etmektedir. <u>Jeoloji mühendisliğinin istisnasız her proje ile ilgili ÇED süreçlerindeki bu önemli jeoloji mühendisleri nin de yeterlik belgesi alacak kurum ve kuruluşlarda çevre mühendisleri ile birlikte sürekli olarak istihdam edilmesi gereken temel bir meslek disiplini olmasını önermektedir.</u>

GENEL GEREKÇE

%93'ü aktif deprem kuşağı üzerinde bulunan ve nüfusunun yaklaşık % 98'i deprem riski altında olan ülkemizde jeolojik, morfolojik ve meteorolojik özellikleriyle doğal afet olayları çok sık yaşanmakta, can kayıpları ile beraber türü ne olursa olsun doğal afet olayları her yıl ortalama GSMH' nın % 3'ü oranında doğrudan zarara neden olmaktadır. Dolaylı zararlar (üretim kaybı, çevresel etkiler vb) göz önüne alındığında ise zarar toplamının GSMH'nın % 5-7' sine yükseldiği tahmin edilmektedir.

Deprem başta olmak üzere ülkemiz coğrafyasının taşıdığı jeolojik risklerin dikkate alınarak, sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşamak için risklerin en aza indirgeyecek önlemlerin alınması bir zorunluluk haline gelmiş bulunmaktadır.

Ülkemizin sahip olduğu doğal ve tarihi zenginliğinin ulusal ve uluslar arası normlar ve anlaşmalar çerçevesinde korunarak, dengeli ve sürekli kalkınma hedeflerine uygun olarak ekonomik kararlarla çevreye yönelik değerlerin bir arada düşünülmesine imkan veren, rasyonel doğal kaynak kullanımını ve afet güvenliğini sağlamak üzere bir planlama ile jeolojik veriler ve tehlikeler de temel alınarak sağlıklı ve güvenli çevrenin oluşturulması gerekmektedir.

Her tür ve ölçekteki yerleşim ve proje planlama (yer seçimi) kararlarının, afet tehlike haritaları, mikro bölgeleme, plana esas jeolojik ve jeoteknik etüt raporları gibi temel verilere dayandırılması artık kaçınılmaz bir gerçeklik olmuştur.

Depremsellik, heyelan, kaya düşmesi, su baskınları, sıvılaşma ve yanal yayılma ve tıbbi jeolojik sorunlar ve diğer jeolojik tehlikeler gibi afet tehlike ve jeolojik risk verileri ile yeraltı ve yüzeysel su kaynaklarının hidrolojik, hidrojeolojik ve hidrojeokimyasal özellikleri ve kendi aralarındaki etkileşimin varlığı niteliği ve niceliği, metalik madenler, enerji ve endüstriyel hammadde kaynakları gibi unsurların her türlü projenin planlamasından başlayarak, işletme esnasında ve sonrasında da kapsayacak şekilde ÇED süreçlerinde yönlendirici olmasının gereği açıktır.

Bu gerçekler ışığında, jeoloji mühendisliği hizmetleri, ÇED süreçlerinin en önemli unsurlarından biri konumundadır.

Jeoloji mühendisliğinin istisnasız her proje ile ilgili ÇED süreçlerindeki bu önemi, jeoloji mühendislerinin de yeterlik belgesi alacak kurum ve kuruluşlarda çevre mühendisleri ile birlikte sürekli olarak istihdam edilmesi gereken temel bir meslek disiplini olmasını öngördüğü düşüncesindeyiz.

Ülkemizin bu hassas coğrafyasında, ÇED ve PTD raporları hazırlayan firma ve kuruluşların kadrolarında sürekli birer jeoloji mühendisi bulundurmaları, gerek ülke kaynaklarının korunması gerekse bilinçli yatırımın en önemli unsurlarından birinin yerine getirilmiş olması açısından bir gereklilik arz etmektedir.

TMMOB JEOLojİ MÜHENDİSLERİ ODASI